

სამშობლო

გაზეთის ფასი:
 წლიურად 9 მან., ნახევარი წლით 5 მ., თვიურად 4 აბ. ცალკე ნუმერი ერთი შაური. **დაბატონებით 7 კ.**
 წლიური ხელის მოწოდებას გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილობრივ გადაიხადონ. ხელის მოწოდების დროს 4 მ., დანარჩენი კიდევ ნაწილობრივად.

გაზაფხულის ფასი:
 ხვედრები სტრატეგია პირველი კვირის პერიოდში 15 კ. უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებული განცხადებათა ფასი: სტრატეგია პირველი ტექსტი წინ 30 კპ. უკანასკნელი კვირის განმავლობაში 20 კპ. უკანასკნელი კვირის განმავლობაში 2 საათი 10 მ. 2 საათი 5 მ. 2 საათი 5 მ.

რედაქცია და კანტორა იმპერატორის ქ. 46. მიხეილის სახლში.

ელექტრო „რადიო“ თეატრი
 ორშაბათიდან, 10 ოქტომბრიდან
ავტომობილები, როგორც სახანძრო საშუალო მოსახლეობისათვის.
 გადაღებულია ნამდვილიდან.
ნეონალიტანელი ქალის შურის ძიება.
 მსტრუელი დრამა 4 ნაწილად ცნობილ იტალიელ ლამაზ ქალის ფანსეკა პეტრინის მონაწილეობით.
 კომპიუტერი **ამერიკელ მონადირის განსაცდელი.** კომპიუტერი.
ა. მ. მ. ნ. ი. ხუთშაბათიდან, 13 ოქტომბრიდან ნაჩვენები იქნება მხიარული ფარსი:
ბელფორის შემწვარი ჯვარის წარბაქი. მიმდინარე ამბები.
 ახლო მომავალში მოხუცების მონაწილეობით წაეა „შუბიანი ქალი“ (Пиковая дама).

კავკასიის სამთავრო გავრცელება
 ამით აცხადებს, რომ **მისი უდიდესი უსწრის** ნაცვლის და ვაჭრობისა და მრეწველობის მინისტრის ნებართვით დღეს, 15 ოქტომბერს ქუთაისში დანიშნულია შარანის მხარის შავი ქვის მრეწველობა მე-18-ტე საგანგებო კრება კავკასიის 1-ლი სამთავროდ ოქტის ინჟინერის სტატუსი სოფიანის აბრამ გრიგოლის მის ცეიტლინის თანხმობით, შემდეგ საკითხების განსახილველად:
 1—კრების მდინის არჩევა,
 2—შუამდგომლობა იმის შესახებ, რომ შავი ქვის მრეწველობა კრების მიერ უფლებად, როგორც გამოცხადების შავი ქვის მრეწველობა კრების წესდებიდან, შეიძინოს გელენკირხენის საზოგადოების და კავკასიის სამთავრო ამხანაგობის წარმოება, და ამ მიზნით აიღოს საჭირო სესხი.
 3—რკინის გზით გატანილ შავ ქვას საფუთო გადასახადის ნახევარი კაპიტი ვადიდება კრების საბჭოს ვადიდების გასაღებებზე.

ქვამს, მაშინ შეეცდებიან გერმანელებს ხავით, როდესაც ბელგეთს სრულიად დასკლიან, სერბეთს გაანთავისუფლებენ, საფრანგეთს ელზას-ლორენს დაუბრუნებენ და ომის მთელ ხარჯებს თვითონ იკისრებენო.
 გერმანულ წყალ-ქვეშას ინგლისის დიდი სამზავრო გემი „ალაუნია“ ნალმით ჩაუღუპავს. მისი წყალწვევა 8000 ტონი ყოფილა.
 ვილჰელმს წყალქვეშას „35“ ს კაპიტან ნისთვის უმალღესი ჯილდოა, „პურლანერიტი“ უბოძებია ამ წყალქვეშას ყველა სხვა მის მავარ ნაგებზე ბევრი გემი დაუღუპავს
 როგორც ამერიკიდან იტყობინებინ გერმანიის სავაჭრო წყალქვეშა „ბრებენი“ ატლანტის ოკეანეში დაღუპულა.
 კრონარის თვის მამისაგან ვერცხლი-საგან გამოკრილი მუხის ფოთლები მიუღლია „პურლანერიტი“-ზე მისაკრულად. ამის გამო ფრანკო-ვილჰელმს თავის ჯარისადმი ბრძანება გამოუტყა, რომელშიაც ამბობს:
 ახალი ჯილდო ვერდენის ბრძოლების წარმოებისთვის მივიღე; ამ ბრძოლების მნიშვნელობა მხოლოდ ომის შემდეგ დაფასდება და მაშინ გაიგებენ, თუ რა დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ჩვენი სამშობლოს გადასარჩენად ამ პირველის შეხვედრით ყოველად უაზრო სისხლის ღვრასო. ერთი რამ კი ვხლავ ცხადია, ისეთ გამჭირბობას და მხნეობას როგორც გერმანელებმა ვერდენთან გამოიჩინეს ისტორიაში ჯერ ადგილი არა ჰქონიაო.

ელექტრო „ამპირ“ თეატრი
 ორშაბათიდან, 10 ოქტომბრიდან
ის იყო ქალიშვილი თავისუფლებისა.
 საუკეთესო ფრანგ მისხიანობა მონაწილეობით. შოკალი სურათი ფერადებითაა შესრულებული
ავტომობილები, როგორც სახანძრო საშუალო მოსახლეობისათვის.
 გადაღებულია ნამდვილიდან.
ქარაფშუბა ცოლ-მეგობარი. სასუმარა.
ა. მ. მ. ნ. ი. ხუთშაბათიდან, 13 ოქტომბრიდან ნაჩვენები იქნება:
გარდავის შარა გუაზი
 ვარშაველ აზაშების (ქალაქების ყაჩაღები) ცხოვრებიდან აღებული დრამა 4 ნაწ. ვასილევსკაისა და ჩაბელსკის მონაწილეობით.
 სასუმარა **ბანაირის ცოლი.** სასუმარა
 ახლო მომავალში ქ-ნ კარალოვის, ბ-ნ კოლონსკისა და პერესტიანის მონაწილეობით წაეა: „სიყვარულის ქარიშხალი“.

მსოფლიო ომი.
დ ე ვ ე შ ე გ ი
 (ვეტროგრადის დეპუტატი სავსტოსკანს)
ალმონაველითის ასპარაზი.
ვეტროგრადი 12 ოქტომბერი. უმაღლესი მთავარსარდლის შტაბისაგან. ზოლონივის მიმართულებით შეკვეთილია მოწინააღმდეგე მცირე ძალებით შემოგვიტია მაგრამ მოვიგვრეთ. ტყიან კარბატებზე კაპულის მთის ჩრდილო დასავლეთით 8 ვერსის სიშორეზე მდებარე სიმაღლეზე მტრის 2 როტამ ჩვენ შემოგვიტია, მაგრამ მტერი სროლით შევიანეთ.
კავკასიის ასპარაზი.
ვეტროგრადი 12 ოქტომბერი. უმაღლესი მთავ. შტაბისაგან. სპარსეთში ქ. ქამადანის ჩრდილო დასავლეთით მდებარე ბრძოლის შემდეგ ქ. ვაჯარი ავიღეთ; ამასთანავე ჩვენ ხელთ ვიგდეთ ტყვეები და 2 ზარბაზნი.
დასავლეთის ასპარაზი.
პარიზი. 13 ოქტომბერი. საღამოს ოფიციალი. ვერდენის ჩრდილოეთით, ღრემონ ლუომონის ხაზზე გერმანელებმა სამჯერ მოიტანეს იერიში, მაგრამ უშედეგოდ. ფიუმენის ტყის აღმოსავლეთით და შენუას ჩრდილოეთით ჩვენ წინსვლას განვაგრძობთ. ჯანსაღ ტყვეთა რიცხვი 4500-ს უდრის. დანარჩენ ასპარაზებზე საყურადღებო არაფერი მომხარა.
 მფრინავთა მოქმედება. 10 ოქტომბერს ინგლისელთა 5 თავდასაცავ საფრენთა დახმარებით 7 გამანადგურებელი საფრენ-ში ხაგონდავის მადნის გადაძნობ ბუხრებს ყუმბარები დაუშინეს სულ ჩამოყარეს 1300 კილოგრამში ასაფეთქებელი მასალა, რასაც ბევრ ალავას ცეცხლი გაუჩინეს.
პარიზი. 13 ოქტომბერი. ბელგიის ოფიციალი. საყურადღებო არაფერი მომხარა
რუმინის ასპარაზი.
ვეტროგრადი. 12 ოქტომბერი. უმაღლესი მთავ. შტაბისაგან ჩრდილოაღმოსავლეთის ბრძოლის პირი. რუმინეთის ჯარმა მოწინააღმდეგის დიდი ძალების შეჩერება შესძლო. დობრუჯაში ბულგარელთა შეტევა შესუსტდა.
გაბელონის ასპარაზი.
სოლუნი. 12 ოქტომბერი. სერბეთის ოფიციალი. 11 ოქტომბერს ჩვენმა ჯარმა რამდენიმე იერიში მარჯვედ აწარმოვა.

კურნალ-გაზეთებიდან.
 რუმინის ბრძოლები.
 ფრანგული „მატენ“ სწერს: „ცენტრალ კოალიციის რუმინეთის გარშემო ნახევარ მილიონზე მეტი ჯარი ჰყავს. ბულგარელები თავგანწირვით იბრძვიან, რადგანაც იციან, რომ, თუ რუმინეთი არ შემუსრეს თვითონ უნდა აღიგავნონ დედამიწის ზურგიდან. ბულგარელებს სანგრები გერმანული წესით მოუწყვიათ და ჯარს გერმანული ფიცრები ხელმძღვანელობენ.
 ამინარათ ბულგარელები ძლიერი მოწინააღმდეგეა და მას ანგარიში უნდა გაუწიოთ დასძენს ვაზეთი.
 სამხედრო ავტორიტეტები აღნიშნავენ: ბულგარელების გამარჯვება დობრუჯაში აშკარაა. მათ უკვე ხელთ იგდეს ჩერნოვოლი-კონსტანტის რკინისგზის ლიანდაგი. მაგრამ ამას მიანიც არა აქვს გადამწყვეტი მნიშვნელობა. სტრატეგისა და ტაქტიკის მთავარი მიზანი მოწინააღმდეგის ციხელი ძალის შემუსვრა, ხოლო მაკენ-ზენის ხელქვეითი ჯარი ვერ გაანადგურებს შეერთებულ რუს სერბიულ-რუმინელთა ძალებს. მოკავშირეები აზარალებენ მოწინააღმდეგეს და მხოლოდ დროებით იხვეწენ უკანაო.
 ბალკანეთზე აწ დაწყებულ მდგომარეობის გამო ბულონში (საფრანგეთს) მოკავშირე სახელმწიფოების წარმომადგენლების თათბირი მოხდა. მათ განიხილეს ბალკანეთის ბრძოლების მსვლელობა და გადაწყვეტიათ ვხლავ ზომები მიიღონ მდგომარეობის გამოსაბრუნებლად.
 აღმოსავლეთ ასპარაზის ჩრდილოეთის ნაწილიდან, ბელგიიდან და ოსმალეთიდან დიდ ძალ დამხმარე ჯარებს გზავნიან რუმინეთის ასპარაზისაკენ.
 ომის წინადადება.
 ერთი ინგლისური გაზეთი იტყობინება: გერმანელებმა სეპარატიულ ზავის ჩამოსაგდებად ბელგეთის მეფე ალბერტს თავის პირობებში გააცნეს. ალბერტი არ დაკმაყოფილებულა პირობებით და უთ-

გაზეთ „სამშობლო“ რედაქცია
 პატივისცემით მოაგონებს თავის წლიურ ხელის მომწერლებს დაჩქარონ ხვედრი ფულის შემოტანა.

მედი გაბრიელ იოსების ძე გოკიამი დარბინდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება. ელექტრონიკა და სინათლის კამინეტი. ზინაგანი ნეგრებისა და ვინჯილის ავადმყოფთათვის. ავადმყოფნი მიიღებიან დილის 9—12 საათ. და საღ. 6—8 საათ.
 4-8 ალექსანდრეს ქ. საკუთარი ს. ო.

მედი ი. ნარამიძე ქალაქ. საავადმყოფოს ორდინატორი. **დაბრუნდა და განაახლა** ავადმყოფების მიღება დილით 12¹/₂—2 საათ. საღ. 6—8 საათ. მიიღებს მსოფლიო განისა და ვენერული ავადმყოფების.

ექიმმა ალექსანდრე მახსიძის ძე **ასათიანი** განაახლა ავადმყოფების მიღება (ქაფურ, ვენერული და შინაგან) ავადმყოფებისა ეკველდე დილის 11—2 საათამდე, საღამოს 6—8 საათამდე პუშკინისა და ბაღაზანის ქ. კუთხე, სახლი № 3 ტელეფონი № 101.

მასაჟისა და სანის სამაშინალო კაბინები
გარიაშ ტ. გულანგივაძისა.
 ვეფხველ მასაჟით, საკუთარ ვარჯიშობით. ვსაზმასხეზე: მუწუკებს, ნაჭკებს. ჭარფურს, მუტსიწითლეს, საყვავილებს და ეოკველდეგან სანის ავადმყოფობას, ამასთან უცხო ენაგულსაც და ავადმყოფ ნამდვილად შარჩინ თავზე განის ქერტლს, ასე ქეტერს ჩემგანვე ასად გამოვადინე წამლის სასურველით. ქეტერის მასაჟის შემდეგ თმა სრულად აღარ ცვიანდება და იღებს სისამიფი ფერსა და სიბრბილეს.
 ავადმყოფები მიიღებთ დილის 9—2-დე და საღამოს 4—6 საათ. რჩევა და დარიგებათი შური. მისამართი: დადიანის შესახვევი, გ. კოსტავას სახლები. № 37.
 304—1—თვით.

პეპსაღებ მოწაფეებს ყველა კლასებისათვის. პირობები ხელსაყრელია. პირობების გაგება შეიძლება ეკველდე—ივანოვის ქ. სახ. ე. კილაძის. შესავალი გაზ „მეგობრის“ რედაქციის ბინიდან.

გაზეთი გ. მ. კოსტავაძის უკრის ყველის, უკეთეს ნემსებს, ეხმარება შრომობრეთ და აძლევს ავადმყოფთ რჩევა-დარიგებას ეკველ დროს. ალექსანდრეს ქუჩა, ს. თეოდორაძის სახლი, ფილიპოვის მღაზის ბინიდან.

მსოფლიო ომი.
დ ე ვ ე შ ე გ ი
 (ვეტროგრადის დეპუტატი სავსტოსკანს)
ალმონაველითის ასპარაზი.
ვეტროგრადი 12 ოქტომბერი. უმაღლესი მთავარსარდლის შტაბისაგან. ზოლონივის მიმართულებით შეკვეთილია მოწინააღმდეგე მცირე ძალებით შემოგვიტია მაგრამ მოვიგვრეთ. ტყიან კარბატებზე კაპულის მთის ჩრდილო დასავლეთით 8 ვერსის სიშორეზე მდებარე სიმაღლეზე მტრის 2 როტამ ჩვენ შემოგვიტია, მაგრამ მტერი სროლით შევიანეთ.
კავკასიის ასპარაზი.
ვეტროგრადი 12 ოქტომბერი. უმაღლესი მთავ. შტაბისაგან. სპარსეთში ქ. ქამადანის ჩრდილო დასავლეთით მდებარე ბრძოლის შემდეგ ქ. ვაჯარი ავიღეთ; ამასთანავე ჩვენ ხელთ ვიგდეთ ტყვეები და 2 ზარბაზნი.
დასავლეთის ასპარაზი.
პარიზი. 13 ოქტომბერი. საღამოს ოფიციალი. ვერდენის ჩრდილოეთით, ღრემონ ლუომონის ხაზზე გერმანელებმა სამჯერ მოიტანეს იერიში, მაგრამ უშედეგოდ. ფიუმენის ტყის აღმოსავლეთით და შენუას ჩრდილოეთით ჩვენ წინსვლას განვაგრძობთ. ჯანსაღ ტყვეთა რიცხვი 4500-ს უდრის. დანარჩენ ასპარაზებზე საყურადღებო არაფერი მომხარა.
 მფრინავთა მოქმედება. 10 ოქტომბერს ინგლისელთა 5 თავდასაცავ საფრენთა დახმარებით 7 გამანადგურებელი საფრენ-ში ხაგონდავის მადნის გადაძნობ ბუხრებს ყუმბარები დაუშინეს სულ ჩამოყარეს 1300 კილოგრამში ასაფეთქებელი მასალა, რასაც ბევრ ალავას ცეცხლი გაუჩინეს.
პარიზი. 13 ოქტომბერი. ბელგიის ოფიციალი. საყურადღებო არაფერი მომხარა
რუმინის ასპარაზი.
ვეტროგრადი. 12 ოქტომბერი. უმაღლესი მთავ. შტაბისაგან ჩრდილოაღმოსავლეთის ბრძოლის პირი. რუმინეთის ჯარმა მოწინააღმდეგის დიდი ძალების შეჩერება შესძლო. დობრუჯაში ბულგარელთა შეტევა შესუსტდა.
გაბელონის ასპარაზი.
სოლუნი. 12 ოქტომბერი. სერბეთის ოფიციალი. 11 ოქტომბერს ჩვენმა ჯარმა რამდენიმე იერიში მარჯვედ აწარმოვა.

კურნალ-გაზეთებიდან.
 რუმინის ბრძოლები.
 ფრანგული „მატენ“ სწერს: „ცენტრალ კოალიციის რუმინეთის გარშემო ნახევარ მილიონზე მეტი ჯარი ჰყავს. ბულგარელები თავგანწირვით იბრძვიან, რადგანაც იციან, რომ, თუ რუმინეთი არ შემუსრეს თვითონ უნდა აღიგავნონ დედამიწის ზურგიდან. ბულგარელებს სანგრები გერმანული წესით მოუწყვიათ და ჯარს გერმანული ფიცრები ხელმძღვანელობენ.
 ამინარათ ბულგარელები ძლიერი მოწინააღმდეგეა და მას ანგარიში უნდა გაუწიოთ დასძენს ვაზეთი.
 სამხედრო ავტორიტეტები აღნიშნავენ: ბულგარელების გამარჯვება დობრუჯაში აშკარაა. მათ უკვე ხელთ იგდეს ჩერნოვოლი-კონსტანტის რკინისგზის ლიანდაგი. მაგრამ ამას მიანიც არა აქვს გადამწყვეტი მნიშვნელობა. სტრატეგისა და ტაქტიკის მთავარი მიზანი მოწინააღმდეგის ციხელი ძალის შემუსვრა, ხოლო მაკენ-ზენის ხელქვეითი ჯარი ვერ გაანადგურებს შეერთებულ რუს სერბიულ-რუმინელთა ძალებს. მოკავშირეები აზარალებენ მოწინააღმდეგეს და მხოლოდ დროებით იხვეწენ უკანაო.
 ბალკანეთზე აწ დაწყებულ მდგომარეობის გამო ბულონში (საფრანგეთს) მოკავშირე სახელმწიფოების წარმომადგენლების თათბირი მოხდა. მათ განიხილეს ბალკანეთის ბრძოლების მსვლელობა და გადაწყვეტიათ ვხლავ ზომები მიიღონ მდგომარეობის გამოსაბრუნებლად.
 აღმოსავლეთ ასპარაზის ჩრდილოეთის ნაწილიდან, ბელგიიდან და ოსმალეთიდან დიდ ძალ დამხმარე ჯარებს გზავნიან რუმინეთის ასპარაზისაკენ.
 ომის წინადადება.
 ერთი ინგლისური გაზეთი იტყობინება: გერმანელებმა სეპარატიულ ზავის ჩამოსაგდებად ბელგეთის მეფე ალბერტს თავის პირობებში გააცნეს. ალბერტი არ დაკმაყოფილებულა პირობებით და უთ-

შეგომარებას სავსტოსკანს
 როგორც პარიზიდან ატყობინებინ ვენიზელოსი ახლო მომავალში საბერძნეთის სახელით ბულგარეთს ულტიმატუმს წარუდგენს:
 უკვე ერთი კვირაა, რაც მოკავშირე სახელმწიფოთა წარმომადგენლებმა ყოველივე დამოკიდებულება შესწყვიტეს მეფე კონსტანტინესთან..
 „საბერძნეთის დროებით მთავრობის ჯარი უკვე მისულა მაკედონიაში და დაუპირა ფლორინა, რომელიც ამას წინააღმდეგობა ბულგარელებს დააცლევინეს.
 ვენიზელოსს გადაუწყვეტია ალყა შემოარტყას მეფე კონსტანტინეს სასახლეს.
 კუნძულ კრიტოსზე ვენიზელოსმა თავის ჯარში გაიწვია 1916 წელს ჯარში გასაწვევი ახალგაზრდები.
 საბერძნეთის ელჩებისათვის და კონსულებისათვის ვენიზელოსს წინადადება მიუტყა, რათა ისინი „საბერძნეთის დროებით მთავრობის მხარეზე გამოვიდნენ.
 ვენიზელოსს რუსეთში გაუგზავნია, განსაკუთრებული მისია რომელსაც მობალისების შეგროვება აქვს დაკისრებული.
 ვენიზელოსის მთავრობას თანაგრძობას უცხადებენ აგრედვე საბერძნეთის გარედ მყოფნი ბერძენები. ამერიკიდან, ეგვიპტიდან და სხვა ქვეყნებიდან ფულით დახმარებას ჰპირდებიან.

თმის ღლიური.

აღმოსავლეთის ასპარაჟი. ზელოშჩევის მიმართულებით ზვიჟენთან და კარპატებზე გერმანელთა და ავსტრელთა იერიშებს რუსები იგმობენ.

კავკასიის ასპარაჟი. სპარსეთის ასპარაჟზე ქაბადონის ჩრდილო დასავლეთით რუსების ჯარმა ქალაქი ვაჯარი დაიპყრო და 2 ზარბაზანი და რამდენიმე ტყვე ხელში ჩაიგდო.

დასავლეთის ასპარაჟი. ვერდენის ხაზზე გერმანელებს იერიში მიაქვთ ფრანგთა წინააღმდეგ, მაგრამ უშედეგოა. შენუას ჩრდილოეთით ფრანგები ნელა წინ იწევენ. დაატყვევეს 4500 გერმანელი.

რუმინების ასპარაჟი. დობრუჯაში გერმანელთა და ბულგართა შეტევა შესუსტდა. მაკენზენის არმიის შესვენება და გადაჯგუფება ხდება. ჩრდილო-დასავლეთში რუმინელები თავგანწირვით იბრძვიან და იგერიებენ გერმანელთა იერიშებს.

მთავრობის ასპარაჟი. სერბთა ჯარები მედგრათ უტევენ ბულგარელთ.

აღმოსავლეთის ასპარაჟი. ზელოშჩევის მიმართულებით ზვიჟენთან და კარპატებზე გერმანელთა და ავსტრელთა იერიშებს რუსები იგმობენ.

კავკასიის ასპარაჟი. სპარსეთის ასპარაჟზე ქაბადონის ჩრდილო დასავლეთით რუსების ჯარმა ქალაქი ვაჯარი დაიპყრო და 2 ზარბაზანი და რამდენიმე ტყვე ხელში ჩაიგდო.

დასავლეთის ასპარაჟი. ვერდენის ხაზზე გერმანელებს იერიში მიაქვთ ფრანგთა წინააღმდეგ, მაგრამ უშედეგოა. შენუას ჩრდილოეთით ფრანგები ნელა წინ იწევენ. დაატყვევეს 4500 გერმანელი.

რუმინების ასპარაჟი. დობრუჯაში გერმანელთა და ბულგართა შეტევა შესუსტდა. მაკენზენის არმიის შესვენება და გადაჯგუფება ხდება. ჩრდილო-დასავლეთში რუმინელები თავგანწირვით იბრძვიან და იგერიებენ გერმანელთა იერიშებს.

მთავრობის ასპარაჟი. სერბთა ჯარები მედგრათ უტევენ ბულგარელთ.

დრმათ დამწებებელი მეუღლე ისიდორე ივანეს ძე ბეგენიშვილი შვილი ალექსანდრე მეუღლეთურთ, ასულნი: ქვიცი ვასას ზედინიძე, სა და ანა კუპრაშვილისა მეუღლეთურთ, და შვილიშვილები: ნათესავთა და ნაცნობთ ვარდაცვალებას პირველი უსაფრთხოების ლისას, მეორეი დედისას, მესამე სიღვრისას და დარჩენილებსა.

მარტო მარტოს ასული მამანიაშვილისა

რომლის დაქორწინების დღე დანიშნულია კვირას 16 ოქტომბერს ნაშუადღევს 2 1/2 ს საფორჩხის სასაფლაოზე; პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 ს., კერძო წერილები არ დარიგდება არქიელის გორა, ზედგინიძის სახლი;

ანეთ შეკავშირებისათვის საჭირო ექნება წესდების შეცვლა, მაგრამ ეს ხომ ისედაც უნდა მოხდეს საბჭოს წინადადების მიზნით... ყოველ შემთხვევაში, არსებული წესდება არ არის მოსახერხებელი შავი ქვის წარმოებასა წესიერ ექსპლუატაციისათვის...

ყოველივე ეს ვასათვალისწინებელია ყრილობის მიერვე აქ არის მოსაბრუნებელი არც პარტიული ტინი და არც პირადი

ახალი ამბავი.

◆ დღეს შავი ქვის საბჭოს შენობაში, დანიშნულია შავი ქვის მრეწველთა საგანგებო ყრილობა, რომელზედაც გარკვეული იქნება სხვა და სხვა მორიგ აკიბებებს გარდა ფრიად საინტერესო და საჭირო საქმეც—ქიათურის „გოლენკირხერის“ მრეწველობის შექმნის შესახებ.

◆ 11 ოქტომბერს ქაქაქის გამგეობის დარბაზში თათბირი ჰქონდა ხოლერის საწინააღმდეგო ზომების მისაღებათ, ქუთაისის საექიმო საზოგადოების შეერთებულ კომისიას, რომელზედაც დადგენილ იქნა შემდეგი: რადგანაც ბაზარში ყურძნის ვაჭრობით ქალაქი ბინძურდება, რაც ნიადაგს უზიანებს ყოველ გვარს გადამდებ სენს ამიტომ ამიერიდან ყურძნის ვაჭრობა უნდა სწარმოებდეს ქალაქ გარეთ ქალაქის მინდორზე და ბაზარის მოედანზე. გადიდებულ იქნას სასანიტარო ტრანსპორტის რიცხვი აღუდგინდეს წყლის თვის კუბების რიცხვი აუცილებლად იქნას 15 მდი მსურველთა აუცილებლად საწინააღმდეგო. შეუდგენ წყლის, (როინის) ქების და სხვა. ბაქტერიოლოგიურ გამოკვლევას და სხვა. ეს დადგენილება წარედგინება ქალაქის საბჭოს დასამტკიცებლად.

◆ სამაწათ შაქმად და სახელმწიფო ქონებათა სამართველოს დარბაზში, დღეს დილის 11 საათზე დანიშნულია, მედვიერობა-მევენახეობის კომიტეტის კრება. კრების მიზანია გარკვევის შემდეგი საკითხები: შობიანით უზრუნველ ყოფა მევენახეობის მომავალ 1917 წელში. 2) შუამდგომლობა ღვინის შესაზადებელ სპირტის ნებაართვის შესახებ და სხვა...

◆ მოსამსხურეთაგან გუშინ და გუშინ წინ ელექტრო თვატრ „ამპირი“ და „რადიოში“ დაკეტილი იყო.

◆ კვირას ქალაქის თვატრში, დრამის ნაპირებში, ხოლო საქართველო ოს მალეთს მისთავება, რომელმაც ტინი იყარა ამ განწირულ ერზე და ქვეყანაზე. ოსმალეთის ხელში გადავიდა აგოეთვე ყარაბაღი და ერევნის სახანო, სადაც დიდძალი სომხობა მოსახლეობდა.

რუსეთისათვის ახლად შემოერთებულ ნაწილების დამუშავება-განსამტკიცებლად საჭირო იყო სანდო ელემენტები, და პეტრე დიდმა მოუწოდო ოსმებს. ბევრი სომხობა გადმოსხლდა გილანსა, ბაქოსა, და დარბანდში. იქვე მიდიოდნენ ქართველებიც, და რუსის ჯარში ეწვრებოდნენ.

ბევრი სომხობა გადასახლდა აგრეთვე ყიზილარში, მაგრამ პეტრე დიდის შემდეგ მდგომარეობამ ფერი იცვალა. იმპერატორმა ანა იოანეს ასულმა შაჰ-ნადირის გულის მოსახებათ ბრძანა სომხები ქართველები და სხვები, გადმოსახლებულნი თურქსა და ყიზილარში ისევ გადასახლდნენ სპარსეთში და დაუბრუნეთ მის უდიდებულესობას ჰერანის შაჰსა...)

იმპერატორმა უკუაგლო პეტრე დიდის პოლიტიკა, მან დასტოვა დაპყრობილი ადგილები და თავისი ჯარი თერგზე გადაიყვანა. ოსმალეთისაგან დაკავებული ოლქებიც სპარსეთს დაუბრუნდა.

ამ ნაირი მოქმედებით შექმნილ მდგომარეობამ საგანგებოში ჩააგლო სომხის მიწინავე ელემენტები და დიდათ შერაცხა მათი იმედები რუსეთის შემწევობით დამოუკიდებელ სომხეთის შექმნისა

◆ იმპერატორმა უკუაგლო პეტრე დიდის პოლიტიკა, მან დასტოვა დაპყრობილი ადგილები და თავისი ჯარი თერგზე გადაიყვანა. ოსმალეთისაგან დაკავებული ოლქებიც სპარსეთს დაუბრუნდა.

*) Пого. Кавказская война т. 3 стр. 716 *) იქვე.

სამხედრო მიმოხილვა.

მდგომარეობა ტრანსილვანიის საზღვრებზე და დობრუჯაში თანდათან უფრო რთულდება.

გადაწყვეტილი აქვთ რა საბოლოო მიზანს მიადწიონ, ორივე მოპირდაპირე ყოველ ღონეს ხმარობს რომ მოწინააღმდეგე დაამარცხოს.

კერძო დებულებით გვატყობინებენ, რომ გენ. მაკენზენს და ფალკენ შაინს დიდ ძალი დახმარებ ჯარები მოსდით, როგორც თვით შუა გულ გერმანეთიდან და ორივე დიდ ასპარაჟებიდან, აგრეთვე ოსმალეთიდან და იტალიის ასპარაჟიდანაც, სადაც ავსტრიელები ამ ჟამად უკაცურესობად უბრუნდებიან ცოცხალ ძალებს.

ცნობა იყო ჯარეთვე, რომ ბულგარელების იმ ჯარის ნაწილი რომელიც გენ. სარაილის წინააღმდეგ იდგა დობრუჯაში გადაუყვანიათ.

მეორეს მხრით მოკავშირეებიც დარწმუნდნენ რა, რომ ბულგარელები ალარა ხუმრობენ და, რომ მათი მოქმედება დობრუჯაში, ავსტრია-გერმანელთა გრანდიოზულ გეგმასთან არის დაკავშირებული, დაფიცურდნენ; საფრანგეთში ამ ერთი კვირის წინეთ განსაკუთრებული თათბირი ჰქონიათ, რომელზედაც ბალკანეთზე საქმის გამოსასწორებლად ღონის ძიებანი უნდა გამოემუშავებიათ.

რამდენად შესძლებენ მოკავშირეები აცდინონ თავის მოკავშირე რუმინეთს საბრძოლველ ამას მომავალი დავებანებებს, ხოლო, რაც შეეხება გერმანელებს და ბულგარელებს, მათი გეგმა გრანდიოზულია, და მარტო დობრუჯის შემოერთებით და ტრანსილვანიის საზღვრების გადალახვით არ დაკმაყოფილდებიან.

დიდი სომხეთის იღივ და საპარტიკალუ საპითსი.

სომხების დიდნი ეროვნული და პოლიტიკური დამოუკიდებლობის მოსპობისა გულიდან არ ამოვარდნა სურვილი თავისუფლების მოპოვებისა და მიესწრაფება მის განხორციელებისაკენ. (ანაირი სულიკვეთება წაბეჭდილი ერისა რასაკვირვებელია მუდამ თანაგრძობის გამოძახილს უნდა პოულადმც კეთილშობილ ადამიანის გონებას და ახსებაში). ამ მიმდინარეობამ სომხეთს ცხოვრებაში უფრო მეტი ნიადაგი ოპოვა მის შემდეგ, რაც იმპერატორის ძლიერებამ. როგორც მუდამ, და მეტს შემთხვევაში მაინც, უფლება-აყრილ ერის განთავისუფლება ხდებდა გარეშე ძალთა გავლენა-მოქმედებით, ან ამა თუ იმ სახის პოლიტიკური კომბინაციებით, ისე ძველ დროშიც სომხეთს მოაზროვნე-მოქმედი ელემენტთა გულისყური მიპყრობილი იყო ჩრდილოეთისაკენ, რომლის ძლიერება და დიადური სახიანობა პეტრე დიდის გენიოსური და შორს გამჭრეტი ნიჭით იჭედებოდა. რაც უფრო ძლიერდებოდა რუსეთი, რაც უფრო ფართოდებოდა მის სახელმწიფოს ფარგლები და მატულობდა მისი გავლენა აღმოსავლეთით, მით უფრო ღონიერდებოდა სომხეთსა გულში ფესვები რუსეთის შემწევობით თავისუფლების დაბრუნების იმედისა. სომხები თითქმის ყველა ქვეყნებში იყვნენ გაბნეულნი, მაგრამ ყველაზე

როგორც ეს წინადაც გვქონდა აღნიშნული ცენტრალ კოალიციის ჯარების მოქმედების მიზანია რუმინეთის უდიდესი ნაწილის ხელში ჩაგდება.

მაგრამ, რადგანაც ყოველი ომის მოგება მაშინ შეიძლება მხოლოდ, როდესაც მოწინააღმდეგის ცოცხალი ძალა შესუსტებულია.

სწორედ ამიტომაც რუმინეთის მიწა-წყლის შემოერთებასთან ერთად ავსტრიელ-ბულგარელებს რუმინელების ცოცხალი ძალის მიმწყვეტად განადგურება აქვთ მიზნად და თამაშად შეიძლება ითქვას, რომ მეორე მიზანი უფრო მნიშვნელოვანია მათთვის, ვიდრე პირველი.

რომ მართლაც რუმინეთის ჯარის მომწყვეტვა სურთ სიანს შემდეგიდან ავსტრიელები ორმოგვანათ უტყვენ. ეს ადგოლი იმდენად შორსაა შეჭრილი, რომ მის ხელში ჩასაგდებად არ არის საჭირო პირდაპირი ბრძოლა და შემოვლითაც შეიძლება მისი აღება.

ავსტრიელებს სწლიათ აქ დააბანდონ რუმინეთის ჯარი იმ დრომდე მინამ ავსტრიის ჯარი ტროტუშის ველით და ბულგარელები დუნაის გადალავვის შემდეგ არ შეეროდებიან და ვალახიას სრულიად არ მოსჭრიან.

შეგრავი.

შუთაისი 15 ოქტომბერი

შუთაისი | დღეს შავი ქვის მრეწველთა სამიტსი. საგანგებო ყრილობა... დღეს ქიათურის მრეწველთა უნდა გამოარკვიონ თავიანთი დამოკიდებულება ვასასყიდად დანიშნულ მამულების ბედთან... შავი ქვის საბჭოს თავის მხრივ უკვე გარდაუწყვეტია ეს საკითხი და იგი კიდევ წინადადებას

განსხვავებას მათსა და ადგილობრივ ელემენტთა შორის ადგილი არ ჰქონდა.

თვით საქართველოც, რომელიც სპარს-ოსმალთა და ლეკთაგან, აგრეთვე შინაური განაწილება-განხეთქილებისაგან სისხლიდან იკლებოდა, მუდამ ერთ-მორწმუნე რუსეთისაკენ იქვირებოდა და შევლას, მისი მდგომარეობის განმტკიცებას და წართმეული მიწა-წყალთა დაბრუნებას მხოლოდ რუსეთისაგან ელოდა. მსოფლიო არიანზე ახლად გამოსული რუსეთი როგორც ყოველი სახელმწიფო და ერი ყველს ნაბიჯს, სამოქმედო გადადგმულს, თავისი საკუთარი ინტერესთა და წინააღმდეგობის-შემუშავებული პოლიტიკური გეგმათა თვალთა ხედვით მოიხვედა... პეტრე დიდმა პირველთა მოაქცია ყურადღება სომხის ერს და იგი თავისი პოლიტიკური მომავლის საჭირო სავნათ აღიარა; მის შემდეგ იწყება რუსეთის პოლიტიკა სომხეთსა საშუალებით ამა თუ იმ გეგმითა და იღუმალ მისწრაფებათა შესასრულებლად. რუსეთის არწივი ფრთებსა შლის კავკასიონზე და კასპიის ზღვის საზღვრეთის ნაპირებზე. პეტრე დიდმა დაიპყრო დარბანდი, ბაქო, წაართვა სპარსეთის ასტრბადი, გილანი და შაზანდერანი, სპარსეთის ახლად დიდი ნასტიკის, კავკასიის გვარეულობის, საშობლო. ამ ომში საქართველო ქართველ სომხეთსა ჯარით პეტრე დიდის მოკავშირეთა იყო გამოცხადებული წინააღმდეგ ოსმალეთისა, რომელიც პეტრეს ამ ადგილებს ეცილებოდა. პეტრე დიდი ოსმალეთს შეურთდა, მან დაიტოვა კას-

მეორეს მხრით მოკავშირეებიც დარწმუნდნენ რა, რომ ბულგარელები ალარა ხუმრობენ და, რომ მათი მოქმედება დობრუჯაში, ავსტრია-გერმანელთა გრანდიოზულ გეგმასთან არის დაკავშირებული, დაფიცურდნენ; საფრანგეთში ამ ერთი კვირის წინეთ განსაკუთრებული თათბირი ჰქონიათ, რომელზედაც ბალკანეთზე საქმის გამოსასწორებლად ღონის ძიებანი უნდა გამოემუშავებიათ.

რამდენად შესძლებენ მოკავშირეები აცდინონ თავის მოკავშირე რუმინეთს საბრძოლველ ამას მომავალი დავებანებებს, ხოლო, რაც შეეხება გერმანელებს და ბულგარელებს, მათი გეგმა გრანდიოზულია, და მარტო დობრუჯის შემოერთებით და ტრანსილვანიის საზღვრების გადალახვით არ დაკმაყოფილდებიან.

ავსტრიელებს სწლიათ აქ დააბანდონ რუმინეთის ჯარი იმ დრომდე მინამ ავსტრიის ჯარი ტროტუშის ველით და ბულგარელები დუნაის გადალავვის შემდეგ არ შეეროდებიან და ვალახიას სრულიად არ მოსჭრიან.

შეგრავი.

შუთაისი 15 ოქტომბერი

შუთაისი | დღეს შავი ქვის მრეწველთა სამიტსი. საგანგებო ყრილობა... დღეს ქიათურის მრეწველთა უნდა გამოარკვიონ თავიანთი დამოკიდებულება ვასასყიდად დანიშნულ მამულების ბედთან... შავი ქვის საბჭოს თავის მხრივ უკვე გარდაუწყვეტია ეს საკითხი და იგი კიდევ წინადადებას

განსხვავებას მათსა და ადგილობრივ ელემენტთა შორის ადგილი არ ჰქონდა.

თვით საქართველოც, რომელიც სპარს-ოსმალთა და ლეკთაგან, აგრეთვე შინაური განაწილება-განხეთქილებისაგან სისხლიდან იკლებოდა, მუდამ ერთ-მორწმუნე რუსეთისაკენ იქვირებოდა და შევლას, მისი მდგომარეობის განმტკიცებას და წართმეული მიწა-წყალთა დაბრუნებას მხოლოდ რუსეთისაგან ელოდა. მსოფლიო არიანზე ახლად გამოსული რუსეთი როგორც ყოველი სახელმწიფო და ერი ყველს ნაბიჯს, სამოქმედო გადადგმულს, თავისი საკუთარი ინტერესთა და წინააღმდეგობის-შემუშავებული პოლიტიკური გეგმათა თვალთა ხედვით მოიხვედა... პეტრე დიდმა პირველთა მოაქცია ყურადღება სომხის ერს და იგი თავისი პოლიტიკური მომავლის საჭირო სავნათ აღიარა; მის შემდეგ იწყება რუსეთის პოლიტიკა სომხეთსა საშუალებით ამა თუ იმ გეგმითა და იღუმალ მისწრაფებათა შესასრულებლად. რუსეთის არწივი ფრთებსა შლის კავკასიონზე და კასპიის ზღვის საზღვრეთის ნაპირებზე. პეტრე დიდმა დაიპყრო დარბანდი, ბაქო, წაართვა სპარსეთის ასტრბადი, გილანი და შაზანდერანი, სპარსეთის ახლად დიდი ნასტიკის, კავკასიის გვარეულობის, საშობლო. ამ ომში საქართველო ქართველ სომხეთსა ჯარით პეტრე დიდის მოკავშირეთა იყო გამოცხადებული წინააღმდეგ ოსმალეთისა, რომელიც პეტრეს ამ ადგილებს ეცილებოდა. პეტრე დიდი ოსმალეთს შეურთდა, მან დაიტოვა კას-

სოფელ ამაღლებში გასტეხეს საამაზა ნავა ღუქანი. წაიღეს 300 მან. ქურდები აღმოაჩინეს, ერთი მათგანი კოლია გერასიმეს ძე მთავრობას წარუდგინეს.

— სოფელ მატანში (თიანეთის მაზრა) 30 ქისტი ცხენოსანი დასცემია სოფელს და ოთხ ფეხი საქონელი გაურეკიათ. მღვდლები გამოჰკიდებინ უკან, მაგრამ ამოთ.

— სოფელ ღვანჭავაძეში (ბაგდადის რაიონი) ბოროტ-მომკმედები თავს დაესხნენ იპოლიტე, რაქდენ და სიპიტო დევილიშვილებს და წაართვეს პირველს 358 მან. და 50 კ., მეორეს 230 მ. და მესამეს 360 მან. წაიღეს აგრეთვე სხვადასხვა ნივთები. დასჭრეს ერთი მათგანი იპოლიტე და მიიპლენ. მიღებული ზომები მათ აღმოსაჩენათ.

— სოფელ აქაფთოში. (თელავის მაზრა) პოლიციელებმა ალყა შემოარტყეს ლევან ყუშტაშვილის სახლს. პოლიციელების დაცემა გამოიწვია დასმენამ, ვითომც ყუშტაშვილის სახლში ყარაღებს ქონებოდეს ბინა, ჩაფრებმა ასტეხეს სროლა, მოჰკლეს ყუშტაშვილის მფულე, აკვანში მიძინარე ძუძუ-მწოვარა ბავშვი, რომლის აკვანიც ტყვიის საგან, ერთობ დახვრეტილი აღმოჩნდა ბავში რალაც განგებით გადარჩა სიკვდილს.

— სონში შაქრის კრიზისია გაშფოთებული. ვაჭრები ხელოვნურად ქმნიან შაქრის კრიზისს.

— დ. სონი ადგილობრივ ვაჭარს პავლე ივანეს ძე ჩხენკელს თავდაესხნენ შეიარაღებული ავაზაკები, იმ მიზნით რომ მოეტაცნათ იგი. ატყდა ორივე მხრივ სროლა, რომლის დროსაც პავლე ჩხენკელი დაიჭრა მარცხენა ფეხში. ბოროტ გამსრია ხველებს დაეცვენენ მაგრამ ამოთ. დაჭრილი ჩამოიყვანეს და მოათავსეს ქალაქის საავადმყოფოში.

ტერიტორიის საკითხი.

„კავკასიის კარის“ გაღება, არა ნაკლებ საყურადღებო იყო სხვა მხრივაც; რუსეთს არასოდეს არ აფიქვებოდა, რომ საქართველო იყო ის ერთადერთი მხარე, რომლის საშუალებითაც მას შეეძლო იმპერალისტური პოლიტიკის წარმოება სპარსეთ-ოსმალეთში.

და ოსიპოვი უარის თქმით გაისტუმრეს. მას დიდ ხანს არ უცოცხლია. მისი სიმდიდრე, როგორც უშვილოთ გადაშენებულია კანონის ძალით ოსტინდოეთის ბანკმა მიისაკუთრა...

იმპერატორმა ეკატერინე მეორის გამეფების შემდეგ აღმოსავლეთის საკითხი საერთოდ და საქართველოს და „სომეხთა კერძოთ ისევ მორიდ საკითხათ დგება რუსეთის კარსა და მთავრობის სფეროებში ამ მეფე ქალის დროს სამოღვაწო ასპარეზზე ჩნდებოდა ბევრი ახალი პირები, რომელნიც იმპერატორის მოწყალეობით და აგრეთვე მრავალ-მხრივი ნიჭით უცხად წინაურდებიან. მათ შორის პირველ ადგილს იჭერს უფან. თავადი პოტიომკინი. მას ყველაზე უფრო აინტერესებდა აღმოსავლეთის საკითხი. თითქმის მუდამ იმის ფიქრში იყო თუ რა ნაირათ შეიძლებოდა ოსმალეთს სპარსეთის ძირიან ფესვიანათ განადგურება და აზიაში დიდ ქრისტიანულ სამეფოს დაარსება და თავისი თავის მეფის გვირგვინით შემკობა. მან მთელი გეგმები და მოსახრებები წარუდგინა იმპერატორსა ეკატერინეს ოსმალთა განდევნისა თავიანთ სამფლობელოებიდან და ძველი ბიზანტიის აღდგენისა რუსეთის მფარველობის ქვეშ. ყველა ამისთანა პლანებს პეტერბურგის მაინდელი წრეები ოცნებისებურ თვლით უყურებდნენ, მაგრამ საქართველოს საკითხს-კი განსაკუთრებული ყურადღებით ეპყრობოდნენ... იმპერატორმა ეკატერინე მხურვალედ ეკიდება პეტრე დიდის იდეების განხორციელების საქმეს... ბ. ჟიანა.

(შემდეგ აქვება.)

ეროვნული თვით-შემცხება. — ტერიტორიის საკითხმა პირველი ალავი დაიჭირა ის ფაქტი კი, რომ საქართველო ეთნოგრაფიულად ერთ მთლიან სურათს არ წარმოადგენდა, — ექვს ბაღებად ქართველი ერის არსებობაში. ასეთმა ექვსმა შეიპყრო არამც თუ გარეშენი, არამედ ზოგიერთი სასოფარკვეთილი ქართველიც.

ესაც ძალა შეეწვეს, ის ისე მოქცევი, როგორც მის საკუთარ ძალთა განწყობილებას და ინტერესს შეეფერება. არც რაიმე უსამართლობას აქვს აქ ადგილი, რადგანაც ყოველგვარი უსამართლობა მხოლოდ მაშინ შეიძლება მოხდეს, როდესაც თვით მოვლენაში ბრძოლა და შეჯიბრება არ არსებობს.

ერების, და სახელმწიფოთა ცხოვრებისა და მათს ურთი-ერთობაში ყველაფერი ბრძოლით იწყება და ბრძოლითვე თავდება. ასე ყოფილა ეს მუდამ, ასეა დღესაც და ასევე იქნება მომავალშიც. ვინც ანგარიშს არ უწყეს ცხოვრების ამ სასტიკსა, მაგრამ აუცილებელ კანონს, მას ერთადერთი გზა დარჩენია: შეითვისოს მონური, პსიქოლოგია...

„კავკასიის“ ახსნის თუ არა მიუვლი ალყაფის კარები, ნათლად გამოჩნდებოდა რუსეთის გულისთქმა. პოლიტიკურს თუ კულტურულს სფეროში საოცარის სისწრაფით იქნა განხორციელებული ყოველივე ის, ურომლისოდაც რუსეთს არ შეეძლო საქართველოში დამკვიდრება.

განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს ამიერ კავკასიის ეთნოგრაფიულ მდგომარეობას.

ჯერ საქირად დაინახეს რუსეთის მკვიდრთა ჩამოსახლება ჩვენში. შავი ზღვის ნაპირებში, და აღმოსავლეთ-ჩრდილოეთ საქართველოში გაიჩინეს ახალშენები. ამ მხრივ ამიერ-კავკასიის ბუნება მეტად მკაცრი შექნა იმპერიის ფართე მოსახრებათა საცემით განსახორციელებლად და შავი ზღვის ახალშენებს ცეცხლ-ცხელიდამ მუსხრი გააყოლა. საქართველოს არც სხვა კუთხის ბუნება სწყალობდა მათ. მაგრამ სახელმწიფომ ამ დაბრკოლებას სხვა მხრივ დასძლია მოსძებნა ისეთი ხალხი, რომელიც საქართველოს ბუნებას არ ეუცხოებოდა, და რომელსაც დიდი ხნის ოცნებად გადაექცა ჩვენს მიწა-წყალზე დამკვიდრება. ასეთები იყვნენ სომხები, რუსეთი ამ შემთხვევაში კი მთავარ მიზანს აღწევდა: ერთის მხრივ სპარსეთ ოსმალეთის შინაგან—თუ გარეშე საქმეების ახლო მეტეფალყურე ხთებოდა, ხოლო მეორე მხრივ საქართველოს ეთნოგრაფიულ მთლიანობას ძირიდანვე შლიდა.

მიზანი მიხვეული იქნა. რუსეთის მოხელეები, ლაზარეები, გულდოიჩები და მთელი რუსეთის მთავრობა უზვად აღდგენდა სომხებს საქართველოში ჩამოსახლების ნებაართვას. ათი-ათასობით მოდიოდა ოსმალეთში დევნილი ერი. ტალღა ტალღას აწევებოდა, და აღმოსავლეთ სამხრეთ საქართველოში განმტკიცდა „პაისტანელთა“ ახალი სამშობლო.

იმ დღიდან ამ დღემდე ზავითა და ზავით მოდის ეს ხალხი „აღთქმულ ქვეყანაში“. საქართველოს რუქა დასახიჩრდა! სამშობლო-მიწა წყალს ჩვენთვის მარტო აგარაული ღირებულება როდესაც ჰქონდა, ტერიტორია; — როგორც სხვა ერთ-ერთის ისე ჩვენთვისაც, — უმთავრესად პოლიტიკური საკითხის დედა ძარღვია და, რადესაც მომწიფდა ქართველების

დიდი ბატონი ერთობოდა და წვრილფეხობაც მზად იყო ტარადანსთვის ტუჩები მიეჭირნათ, ოღონდ ბრძანებელი მათი მუდამ კარგ გუნებაზე ყოფილიყო...

მაგრამ, გაგვიგონებთ, კოცა ყოველთვის წყალს ვერ მოიტანსო და სხვის დამცირებას მოსურნე დიდი თავადი თითონ შეიქმნა მსხვერპლად ტარადანს ეშმაკობისა.

ერთხელ თავადი თავის ბედაურით ს. კარალეთიდან მობრძანდებოდა.

გორის თავში მას დახვდა ტარადანა და შეხვეწა, ფეხები ამტკიცედა და ცხენზე შემომისვლიო.

მაშაშვილმა—ვინ იცის რა მოსახრებით—ტარადანა ზურგს უკან შემოისვია. შუაგორში რომ მოვიდენ—სასწორთან, —სადაც ხალხი ბუზივით ირეოდა, ტარადანამ ტაში შემოჰკრა და დაიყვირა: —ერთი ცხენი ორი გივი, ერთი ცხენი ორი გივიო!..

ხალხი გაშტერდა. მაშაშვილმა, მაგრამ ტარადანამ ცხენიდან გადმოხტომა მოასწრო და ხარხარით გაერია ხალხში...

სწორედ ამ ტარადანას მაგონებენ ჩვენნი, მოსული ფუტურისტები, ხოლო ქუთაისი კი—ნეტარ ხსენებულ მაშაშვილს...

ქუთაისიკი მაშაშვილსთვის მეტის მეტად ამაყი და გულ-ჩაბრძობილი ქალაქია, აქაური საზოგადოებას ადვილად ვერავინ გაუბედავს აუგის თქმას.

ქუთაისიკი მაშაშვილსავით იმდენათ ფაქიზობს ზნეობრივითა და გონებრივად, რომ ცოტა თავისუფალი მოქცევა, ან მკვახე სიტყვა უზრდელობად ეთვლება ადამიანს. დიდ-კაცების პატარა ფინიები სულ თავპირს დაგამტრევენ (მალულად რასაკვირვებია).

ქუთაისი ამდენად ოფიციალურ — ქართველურია, რომ ვაგლახათ ვერავინ შეუტრაცყავს საქართველოს წარსულსა თუ აწმყოს.

მხოლოდ ფუტურისტები გამოადგენ ისეთი ყოჩაღები, რომ ერთხელ კიდევ შეაფურთხეს ეშმაკს და ქუთაისის საზოგადოება მთლად გააბადლეს.

ქეშპირიკად, ბნე პაოლო იაშვილს ამიერიდან თამაშად შეუძლია სქთვას: —სამი ტარადანა ათასს მაშაშვილს მოატყუებსო, ვინაიდან ბნე იაშვილი არც ისე სულელია, როგორც გვეჩვენება თავის ლექსებსა და ქადაგებაში...

მაგრამ ახლაც კი აწმყოთა სცენას: სცენა ღია, უკან შავი ფარდა ჩამოშვებული, წინ —მარცხნივ—სღვას სტოლი, წითელ სუფრა გადაფარებული. სტოლზე სღვას სამი ჭიქა წითელი ღვინით სავსე, ზედ აწყვია ბოთლები და ვეფხურთელა ჟანგისანი ზარა. მარჯვნივ სღვას „კანტორკა“, რომლისთვისაც ჩამოუფარებიათ ხიველ სარტის მარგალითთ წითელ-ქრელი ჩიითი და შეუშკათ ვარდები.

გაისმის ზარის ელარუნე. დარბაზი და ლოკები ხალხით ივსება, თუმცა უკანასკნელი სკამიც კი ერთი სამად მეტი ჰღირს, ვიდრე ჩვეულებრივ დროს.

ბნე იაშვილი ფარდის უკანიდან იჭყიტება და სიამონებით იღივება. ივსება ჯიბე მისი, ვით შიოს შარანი. მეორე ზარი... მესამე... გამოდიან ფუტურისტები. იაშვილს აცვია ლამაზი ქულაჯა. ღვინის წინაშე მოხდენილი ვაჟკაცია, ბევრი გოგო იტყუდა გულში: შენი ქირივი!

ბნე კამენსკი ტანმორჩილი ვაჟია. ქერა, რისთვისაც თავის თავის „რიცა პოეტს“ ეძახის. ბნე ჰოლცშმიდტი ძველებურ გლადიატორს, ან საქვიდათ გამოსულ ფალავანს მოგვაგონებთ. აცვია „დეკოლტიანი“ ნარგისის ფერი „ხალათი“, ყელზე ჯვარი ჰქვია, მაღალია, მხარ ჰქვია. შავი დიდრონი წარბები აქვს, მოხდენილი ყმაწვილია, თუქცა რალაც უგემური ივრი დაჭკავს.

კამენსკი და ჰოლცშმიდტი დაბრძანდენ სტოლთან. ბნე იაშვილმა კი ცალი ხელით დონიჯი შემოიღვა, მეორეთი დაეყრდნო სტოლის ნაპირს. — ბატონო! დაიწყა იაშვილმა... დაიწყო მაგრამ რა დააწყო! ცისა, ბრისა, „ცუცხურთი, ალური“, ქაჯური... ხალხი სდუმს, პაოლო ჰქუქს—არა სცხენია თავის აბდა უბდასი... კამენსკი თითისტარით ალურსმულა, ჰოლცშმიდტი მოხვერივით აბრალებს თვლებს.

კამენსკი და ჰოლცშმიდტი დაბრძანდენ სტოლთან. ბნე იაშვილმა კი ცალი ხელით დონიჯი შემოიღვა, მეორეთი დაეყრდნო სტოლის ნაპირს. — ბატონო! დაიწყა იაშვილმა... დაიწყო მაგრამ რა დააწყო! ცისა, ბრისა, „ცუცხურთი, ალური“, ქაჯური... ხალხი სდუმს, პაოლო ჰქუქს—არა სცხენია თავის აბდა უბდასი... კამენსკი თითისტარით ალურსმულა, ჰოლცშმიდტი მოხვერივით აბრალებს თვლებს.

დაიკვლანებოდა, დაიღრიჯებოდა, რა მდენჯერმე შეტრება და შემოტრიალდებოდა, კურდღელივით კამარას შეჭკავდნ რომელიმე კნინას ან კნიაენას კისერზე ჩამოეკიდებოდა ხოლმე. ამ ამბის მნახველნი, ნებიერი და მზიარული სტუმრები მაშაშვილისა სიცილითა კედებოდნენ, ხოლო თვით მაშაშვილ კი რამდენჯერმე გამეორებინებდა ხოლმე ტარადანას ასეთ კამარებს...

ო ლ ი!

შენსა სახეს შემოველე!

ნუთუ შენ ხარ?... ღმერთო ჩემო, ასე მწარედ რომ ვეძებდი!.. დახ, შენ ხარ! ოხ, მაყროვლებს! რა ტკბილია სიყვარული! ახლა სხვა ვარ. სხვა მაქვს ფერი, ვგრძნობ, სხვა სხივში ჩავეხვიე. ჩემო ოლი! შენს თვალებში მე ვიხილე მთელს სიუხვით მზე მკურავი, მზე დიდი, მზე სვეტაკი, თვით სარდაფშიც სხივთ მფანტავი. შენ მე ჩამოქი მთელ არსებით, ჩემო ოლი! შენს ტუჩებზე ღიმილს რომ ვხედავ, იგი არ გავს ჩვეულებრივს, ის მშვიდია, ის წყნარია, ის ლოცვაა, ნინოს ლოცვა წარმართ ერში. შენს ლალის დაწვს, ვით მთის ყინვას ვით მშვიდ ლოყას ღვთისმშობლისას, არ ანია არსად ხაზი — ისე არის წმინდა, ნაზი; თვით მთის სიოც არ მიჰკერია. შენმა ლექსმა-მზის სხივებმა, ქრისტეს ცნებამ, ორფეის ხმა- მომიშუშა გულის წყალული და სიკოცხლის მელოდით მიძინა ჩემი ყური. შენი ტანი აღარა გავს მომაცვადვის უბრალო ტან სისწმინდას, ვით პეგელა, ვაზაფულის, მზის სხივებში, აღმა მფრენი დილისა ჟამს, მსუბუქია, ვით ნიავი მყინვარიდან მონაქროლი, ვით ხახულის ღვთის მშობელი—ხატება უკვდავების.

შენ მიზხარია: თუ რად ასე მოწყენილად დაქაქათებს კოლხეთს მთავრე, თუ რად არის ასე კობხად მაღლა ცისკენ ახიღული მყინვარი და იაღბუხი და მათ გვირგვინს რათა ჰქარავს ვარსკვლავთ ნაზი ლევიანი, თუ რად ყვავის ვაზაფულებზე იაგარდი და ბევრი სხვა. შენ მიზხარია, თუ რად მოველ მე ამ სოფლად... ჩემო ოლი, კით ნაფრენი, ზესკნელიდან მონაქროლი—შენ, შენ ჩემო ოლი!

რეჟ. გოგოხია

ტარადანები,

ანუ ფუტურისტები ქუთაისში.

ღამის მეთორმეტე საათია! ეს არის ახლა დაბრუნდი თეატრიდან... ფუტურისტებს ვუსმენდი... რა ვნახე? რა ვაივოგონე? რა შთაბეჭდილება გამოვიტანე? ძნელი ასაწერია, მაგრამ ვეცდები დაახლოვებები მაინც გამოვიხატო ნანახ-ნაგრძნობი...

სცენა წარმოადგენს... მაგრამ ვიდრე სცენასა და დარბაზს ავეწერდე, არ შემძლია არ მოგიყვებო ერთს ამბავს.

გორის მაზრაში ერთი შეძლებული თავადიშვილი სცხოვრობდა.

სახელად მაშაშვილს ეძახდნენ. იმის შიშით ცაში ფრინველი ვერ გაიქაქანებდა და დედამიწაზე ჰიანქველა. ყველას მკრძალბოდა ამ თავადიშვილისა, ყველა ერიდებოდა მის მოწყალებასაც და მის რისხვასაც. ერთად ერთი ოსი ტარადანა (სახელია) იყო, რომელიც აინუშშიაც არ ივდებდა თავადს და ხშირად კიდევ ატყუებდა ხოლმე...

ტარადანა ვანგებ თავს ისულებებდა, —გივის სახელიც ჰქონდა დავარდნილი, მაგრამ იგი კვიანურად სარგებლობდა მაშაშვილის სახლობით და „სულელობაში“ თავის საქმეს იჩარხავდა...

ისეთი ლამაზი ცნენა არ ყოფილა იმ დროს რომ მას ხუმრობით არ გადაეკოცნოს, ისეთი მოხდენილი ქალიშვილი არ გამოვიდოდა, რომ არ ასტარლიაღეზობდა და როგორც იტყვიან ხოლმე „თვალისათვის წყალი არ დაეღვივებინა“...

დაიკვლანებოდა, დაიღრიჯებოდა, რა მდენჯერმე შეტრება და შემოტრიალდებოდა, კურდღელივით კამარას შეჭკავდნ რომელიმე კნინას ან კნიაენას კისერზე ჩამოეკიდებოდა ხოლმე. ამ ამბის მნახველნი, ნებიერი და მზიარული სტუმრები მაშაშვილისა სიცილითა კედებოდნენ, ხოლო თვით მაშაშვილ კი რამდენჯერმე გამეორებინებდა ხოლმე ტარადანას ასეთ კამარებს...

დღი ბატონი ერთობოდა და წვრილფეხობაც მზად იყო ტარადანსთვის ტუჩები მიეჭირნათ, ოღონდ ბრძანებელი მათი მუდამ კარგ გუნებაზე ყოფილიყო...

ერთხელ თავადი თავის ბედაურით ს. კარალეთიდან მობრძანდებოდა.

გორის თავში მას დახვდა ტარადანა და შეხვეწა, ფეხები ამტკიცედა და ცხენზე შემომისვლიო.

მაშაშვილმა—ვინ იცის რა მოსახრებით—ტარადანა ზურგს უკან შემოისვია. შუაგორში რომ მოვიდენ—სასწორთან, —სადაც ხალხი ბუზივით ირეოდა, ტარადანამ ტაში შემოჰკრა და დაიყვირა: —ერთი ცხენი ორი გივი, ერთი ცხენი ორი გივიო!..

ხალხი გაშტერდა. მაშაშვილმა, მაგრამ ტარადანამ ცხენიდან გადმოხტომა მოასწრო და ხარხარით გაერია ხალხში...

სწორედ ამ ტარადანას მაგონებენ ჩვენნი, მოსული ფუტურისტები, ხოლო ქუთაისი კი—ნეტარ ხსენებულ მაშაშვილს...

ქუთაისიკი მაშაშვილსთვის მეტის მეტად ამაყი და გულ-ჩაბრძობილი ქალაქია, აქაური საზოგადოებას ადვილად ვერავინ გაუბედავს აუგის თქმას.

ქუთაისიკი მაშაშვილსავით იმდენათ ფაქიზობს ზნეობრივითა და გონებრივად, რომ ცოტა თავისუფალი მოქცევა, ან მკვახე სიტყვა უზრდელობად ეთვლება ადამიანს. დიდ-კაცების პატარა ფინიები სულ თავპირს დაგამტრევენ (მალულად რასაკვირვებია).

ქუთაისი ამდენად ოფიციალურ — ქართველურია, რომ ვაგლახათ ვერავინ შეუტრაცყავს საქართველოს წარსულსა თუ აწმყოს.

მხოლოდ ფუტურისტები გამოადგენ ისეთი ყოჩაღები, რომ ერთხელ კიდევ შეაფურთხეს ეშმაკს და ქუთაისის საზოგადოება მთლად გააბადლეს.

ქეშპირიკად, ბნე პაოლო იაშვილს ამიერიდან თამაშად შეუძლია სქთვას: —სამი ტარადანა ათასს მაშაშვილს მოატყუებსო, ვინაიდან ბნე იაშვილი არც ისე სულელია, როგორც გვეჩვენება თავის ლექსებსა და ქადაგებაში...

მაგრამ ახლაც კი აწმყოთა სცენას: სცენა ღია, უკან შავი ფარდა ჩამოშვებული, წინ —მარცხნივ—სღვას სტოლი, წითელ სუფრა გადაფარებული. სტოლზე სღვას სამი ჭიქა წითელი ღვინით სავსე, ზედ აწყვია ბოთლები და ვეფხურთელა ჟანგისანი ზარა. მარჯვნივ სღვას „კანტორკა“, რომლისთვისაც ჩამოუფარებიათ ხიველ სარტის მარგალითთ წითელ-ქრელი ჩიითი და შეუშკათ ვარდები.

გაისმის ზარის ელარუნე. დარბაზი და ლოკები ხალხით ივსება, თუმცა უკანასკნელი სკამიც კი ერთი სამად მეტი ჰღირს, ვიდრე ჩვეულებრივ დროს.

ბნე იაშვილი ფარდის უკანიდან იჭყიტება და სიამონებით იღივება. ივსება ჯიბე მისი, ვით შიოს შარანი. მეორე ზარი... მესამე... გამოდიან ფუტურისტები. იაშვილს აცვია ლამაზი ქულაჯა. ღვინის წინაშე მოხდენილი ვაჟკაცია, ბევრი გოგო იტყუდა გულში: შენი ქირივი!

ბნე კამენსკი ტანმორჩილი ვაჟია. ქერა, რისთვისაც თავის თავის „რიცა პოეტს“ ეძახის. ბნე ჰოლცშმიდტი ძველებურ გლადიატორს, ან საქვიდათ გამოსულ ფალავანს მოგვაგონებთ. აცვია „დეკოლტიანი“ ნარგისის ფერი „ხალათი“, ყელზე ჯვარი ჰქვია, მაღალია, მხარ ჰქვია. შავი დიდრონი წარბები აქვს, მოხდენილი ყმაწვილია, თუქცა რალაც უგემური ივრი დაჭკავს.

კამენსკი და ჰოლცშმიდტი დაბრძანდენ სტოლთან. ბნე იაშვილმა კი ცალი ხელით დონიჯი შემოიღვა, მეორეთი დაეყრდნო სტოლის ნაპირს. — ბატონო! დაიწყა იაშვილმა... დაიწყო მაგრამ რა დააწყო! ცისა, ბრისა, „ცუცხურთი, ალური“, ქაჯური... ხალხი სდუმს, პაოლო ჰქუქს—არა სცხენია თავის აბდა უბდასი... კამენსკი თითისტარით ალურსმულა, ჰოლცშმიდტი მოხვერივით აბრალებს თვლებს.

დაიკვლანებოდა, დაიღრიჯებოდა, რა მდენჯერმე შეტრება და შემოტრიალდებოდა, კურდღელივით კამარას შეჭკავდნ რომელიმე კნინას ან კნიაენას კისერზე ჩამოეკიდებოდა ხოლმე. ამ ამბის მნახველნი, ნებიერი და მზიარული სტუმრები მაშაშვილისა სიცილითა კედებოდნენ, ხოლო თვით მაშაშვილ კი რამდენჯერმე გამეორებინებდა ხოლმე ტარადანას ასეთ კამარებს...

დაიკვლანებოდა, დაიღრიჯებოდა, რა მდენჯერმე შეტრება და შემოტრიალდებოდა, კურდღელივით კამარას შეჭკავდნ რომელიმე კნინას ან კნიაენას კისერზე ჩამოეკიდებოდა ხოლმე. ამ ამბის მნახველნი, ნებიერი და მზიარული სტუმრები მაშაშვილისა სიცილითა კედებოდნენ, ხოლო თვით მაშაშვილ კი რამდენჯერმე გამეორებინებდა ხოლმე ტარადანას ასეთ კამარებს...

— მე პირველმა აღმოაჩინე ცეცხლფორთხის მარადისობის დაუსრულებელი კოცხარის კოცხისა მშვენიერებისადმი—ალარ ისევ ნებს ბნე პაოლო—მაშაშვილს ეჭირნათ ნიშნული არავის ეჭვი-არ ფხნა ქორეოლო რომ მე.. ჩვენ, როგორც წესი, მაშაშვილს თქმაში გადავხალე, მოვსძებნეთ ახალი გზა ხელოვნებისა, მხოლოდ უდიდესმა ესტეთიკოსმა ქართველთა შორის დაფასა ჩვენი გამოხვლა—გავაყვედრის ბნე პაოლო და მიჰქრის, მიზნის მისტოპაჟს სიტყვათა მორცეში*)

ღიალ, ბევრი რამ მოგივთხრაო „უმადლესისა და უაღრესის ბოგებით“ ფერფლად ქვეულმა ბნე პაოლომ, თუმცა იჯმნა ფუტურისტებისაგან და პეტრე მოციქულივით სამჯერ უარჰყო ის „ღმერთი“, როგელსაც დარიანთან ერთად „ცის-ფერი ყანწების“ პირით ამ ორი თუ სამი თვის წინად შეგზადლებდა...

— რაც ძალი და ღონე გაქვთ ამრავლეთ ხალხიო!..

ტარადანამ კარგად იცოდა მაშაშვილის ხასიათი.

ბნე იაშვილსაც ჩინებულად უცვია ქუთათურები.

— კამარებს შეეკრავ, ხალხს, ბრიყვ ხალხს, ვაჯაციებს და თითო სავრძელში ერთი ერთმანეთზე ხუთ მანათს დავაჯაცივინებო...

ქუთათური ერთობის საქმეზე დაკვლან-ქულით, თორემ უბრალო ცნობის მოყვარობისათვის მზადაა ლოკაში ოცდახუთი მანათიკ გადაიხადოს, თუნდა მამლაყინები აქიდაოთ სცენაზე..

მე არა მსურს ანგარიში გაუწიო ბნე იაშვილის ნათქვამს და არცა მგონია სა-ანგარიშო იყოს ის რავინდარა, რომელიც მოშლილი „პროპლერის“ მზრიალის შემოკა ჰგავდა, ვიდრე თავის საქმისა და მამართულების მკოდნე კაცის მსჯელობას...

ერთის სიტყვით ეს იყო მტკნარი ტარადანობა. ანუ გლახა და უნიკო მოწაფისაგან უხეროდ დასწავლილი უშნო გაცვეთილი და სხვა არაფერი!

ვინც წინააღმდეგს დამიმტკიცებს, მე მზათა ვარ:—ერთხელ კიდევ მწარე ღილით ვუსუყო ჰქვიანების გასულელებას.

— ანთეთ თავზე ოქროს გვირგვინებო! ჩავაცვიედა ბნე იაშვილი, იმიტომ რომ, მე პირველმა ცეცხლფორთხის ალო-ბით* ვსთქ

გერ გამოვიდა სენსაც ბ. ალ. გარეკან-
შვილი და წავიდას ლექსის შემდეგ თქვა:
„აქაი წერეთელი და მისი შემოქმედების მნი-
შელობა.“ მშენებელი და მარტოე ქართული
ენით მან აგვიწერა აკავის ბეჭდების და
„ზრდის ხას და შემდეგ აღნიშნა, თუ რა
დადა გულის აქონა მან ქართულ ლიტერატურაზე
და საზოგადოებაზე... წინასიტყვაობაში
დასაბუთებულმა ლექსით განიხილა
ვაჟა-ფშაველას ლექსები: გამოდგომის სე-
რია, თუ ხალხს შეეძინება. ამათგან ანებს
მხილება. სარგოა, როგო მარტოეულის ვახს
მხის სხვაი მოთხრობა. დას, ეს კეშა-
რტება გამართლს აკავი, რომელიც უფო
ერთ-ერთი ძლიერი გამოდგომელი მხილებუ-
ლი ქართველობის... ასე დასაბუთდა ლექ-
სი ბ. ალ. გარეკანის მიხედვით. დასწერა სა-
ზოგადოებრივ მხურავლ ტომის ცემით დაჯილ-
დოვა იგი და რამდენჯერე გამოიბას.

აკავის სხეულებზე ხალხი, ლექტორის წინა-
დადებით, ფეხზე წამოაგა.

შორე განყოფილებაში წავიდას თავისთი
წარმომადგენელი აკავის: „ტეგეში“ და შედო
მუშა ბოქვლადისა, ა. ნიკოლაიშვილმა — მთ-
ხარობა „ტეგეში“, ქ. მიმქაძემ — ესეაზი
და ვ. ჯაფარიძემ — ესეაზი, უკუა მონაწი-
ლეებს ხალხი ტომის ცემით მიეგება. დასწერა
თავისი ლექსები წავიდას ამ დიდის ინცა-
ტორმა ნოე ნიკიძემ. ძალიან მადგომელს
განსაკუთრებით მისი „მინა-ქალი“. სერთოდ
ასადაცა მგოსანი, თავის წარმომავს მშე-
ნიერად კითხულობს. ხალხი აღტაცებით
დახვდა მას.

მოკლე თეატრი სავსე იყო მსმენელებით,
რად იშვიათი მოვლენა იყო.

„დასწერა“

ბ. მარტოელი (სენ. მარტო). სწავლა
განათარების მხრით ს. მარტოელს მოეღს
მარტოში, პირველი ადგილი უჭირავს. აქ ბუ-
ნების უმშვენიერეს სიკვლეუტესთან ერთად
თქვენს თვალწინ იშლება სასაზოგადოებო სურათად:
მარტოელის პირველ დაწვებითი უმაღლესი
სასწავლებელი, არი არაფერ კლასიანი სამრე-
ლო და სამინისტრო სასწავლებლები, ერთ-
კლასიანი სამინისტრო საჯარო და საქალბო
სკოლები, უფასო წიგნთ-საცავ სამკითხველო,
საჯარო-საჯარო, საკრედიტო ამხანაგობა, კომპე-
რატული დუქანი, ფოსტატულეგრაფიის გან-
ყოფილება და ორ რიგად დამწერარეობული ბა-
ზისის შენობები, რომელთაც მხარს უმშვენიეს
თავმამაშენი სასკოლო პატრადლით უმეულ
შეფერაილი საკრედიტო მთიბისე კოლობი.
უკუა ამთ ზემოდან დარჯად დაწვერებს
ცნობილი ისტორიული მარტოელის მხანსტე-
რი, რომლის სამარეკელი როგორც ისტორი-
იდან ჩანს, ჩაურადიან ანდრია პირველ-წოდ-
ბულისაგან. რაც შეეკას სკოლებს: სასწავ-
ლებლის მასწავლებლები; სწავლის მსურველი მრავალა
მკრამ უკავილობის გამო სკოლას ვარეთ
რჩებიან.

ორ-კლასიანი სასწავლებელს სუთი მასწავ-
ლებელი ჰყავს, ხოლო ერთკლასიანს ორ-
ორადი. მასწავლებლები პირნათლად ასრუ-
ლებენ თავიანთ მოვალეობას.

მარტოელის ორკლასიანი სამინისტრო სას-
წავლებლის დასასრულებელი ზედაშეული ბ-ნი
არხად სულაყ გადევნილი იქნა აჭედან ს.
გინან პირველ დაწვებითი სასწავლებელი და
მის ადგილზე დანიშნულ იქნა ამავე სასწავ-
ლებლის მასწავლებელი, სამასწავლებლო სე-
მინარიის კურს დამთავრებული ბ-ნი აკავი ბა-
ბისონია და უკანასკნელის ადგილზე დაინი-
შნა სემინარიისტი ბ-ნი აქესენტო თაყაყაძე.
ჩვენ სრული დარწმუნებუა ვართ, ასლად
დანიშნულნი პირნა, როგორც ადგილობრივი
მკვიდრნი, გამართლებენ ხალხს იმედს და
დირსუკლად გაუძლებიან ნაკიარ საქმეს.

მოთავარი.

ბ. მათხოვი (ქუთაისის მარტო). სული-
ერი მამის ოსტე შელადის თვითნებობას სახ-
დავარი არა აქვს. მდღეაღეთ მოქმედების შე-
სრულებასთვის მისთვის არ არსებობს არა-
ვითარი წესი და ნიხრი. ხალხი მამა შელადის
მოქმედებით ძალზე დანატრული და შევიწრო-
ბულია. ეკლესია — ეს დღითი სკუდრებელი
ტაძარი, — მამა ოსტეს საჯარო სასლად გა-
დააქვია — იინტე თუ მისართავს მთხოვის სუ-
დაიერ მამას მათ თუ იმ მდღეაღეთ მოქმედების
შეასრულებლად — სანამ მდღეაღეთ-მოქმედებას
შეასრულებლად, ვაჭრობას გაუშროვას. თუ
შეუძლია ხარ მამა ოსტესთან გაგინდებლად
მორიგებს და შეილი მონათლავი დატრეპს.
ანუ თუ მოავკრე საქმე და ჯვარ დასწერათ
გამაზად ხათესავი ან მოკეთე, თუ ბელომთ
არ ჩაუხსრიალე ფულები, შენი მოკეთის ვა-
რის დაწერას ვერ ედირსება.

მამა ოსტესთვის არც სწერა შეგარდება.
ის არ არსებობს დარბის, ოსტეს, სწავლს და
ეკლესიას თანხრად ხდის ზეარტეს და თვით კი
სხვისი ნამაგრობა განტრფის ეტანება.

ამას დაწვერს ბედნიერება მქონდა გასულ
ენკენისთვის ჩემი თვალთ მენახს სკამარო
მოქმედება მამა ოსტესის. ერთი მეგობლის
ქალი ადექსია ფარცხვადის ასული ოსტეა
მიიყვანეს ტაძარში ჯვარ სწავრათ. მამა ოს-
ტესმა ჯვარის დასწერათ მოითხოვა 30 მანეთი.
პატრონებს არ ჰქონდათ შეძლება და სთხოვეს
მამა ოსტესს ნიხრზე დაწვერს ჯვარი, მარა
სულიერი მამა არ დათანხმდა ამ წინადადებაზე.
და კარი უჭერს. დადა ხეწნით და მუდარით
მამა ოსტესი 15 მანეთში ძლივს დათანხმეს.
ჯვარის წერისათვის. ასეთ არა საკადრის
საქმეებს მამა ოსტესისას არა ერთჯერ და
არაჯერ ჰქონდა ადგილი ს. მათხოვის, მკრამ
არავინ არ არის, რომ სუსლად მამის უკანა-
ნი და უწესო მოქმედებას ჯეროვანი ჟურადლე
ბა შეაქციოს.

ბ. ფორცხვაძე.

კუსათი.

სასურსათო საკითხის შესახებ ვაზ. „არუს.
სლოვო“-ს ანექტა მოუხდენია.
შინგარეგს უთქვამს: „არ ვიცი ვისა
აქვს მინდობილი სასურსათო საკითხის
გადაწყვეტა, ვის მივმართო ამისთვის, არ
შემიძლია ვსთქვა როგორ არის დაუწყე-
ბული სასურსათო საქმე, ვინაიდან, არა-
ვის შეუძლია ამისხსნის ეს. არც ამის თქმა
შემიძლია მოაწერს იგივენი თუ არა სურ-
სათის განაწილების საქმეს, ვინაიდან
არა სჩანს ვისა აქვს ეს მინდობილი; ვერ
ვიტყვი რას გააკეთებს სათათბირო, რად-
განაც არა სჩანს, როდის მოიწყვეენ მ-
საო.“

გურკოვს ის აზრი გამოუთქვამს, რომ
ცხლანდელი მოთავრობა სასურსათო კრი-
ზისის ბოლოს ვერ მოუღებსო.
დებუტატი ნეკლიუდოვი ამბობს, რომ
სასურსათო საქმის ხელიდან ხელში გადა-
ცემა ყოვლად აუაზრო ღონის ძიებაა.

სამარის ქალაქის თვითმართველობას
შუამდგომლობა აღუძრავს, რათა მოწვეულ
იქნეს სრულიად რუსეთის ქალაქთა წარ-
მომადგენლების ყრილობა სასურსათო
საკითხის გადასაწყვეტად.

პროტოპოპოვს აზრად აქვს, ახლო
მომავალში საქარტო სისტემა შემოიღოს
სურსათის განაწილებაში.

გზათა მიმოსვლის სამინისტროს რკი-
ნის გზებზე ვაგონების რიცხვის გასაღი
დებლად რამოდენიმე მილიონი მანეთი
გადაუღვია.

დებუტატი კერენსკის უმგზავრია თურ-
ქესტანში და ადგილობრივ გასტრობი
თურქესტანში ამ ვაზაფხულს მომხდარ
უწყებებს. სახელ სათათბიროში მის
ამის თაობაზე შეეითხვა შეაქტ. შეეითხვას
მხარს დაუტყვოს შრომის ჯგუფი და სოც.
დემოკრ. ფრატკია.

ცხოვრების ნამეტანი სიძვირის გამო
რუსეთის ბევრ სოფელში ქალი მასწავ-
ლებლები სამხანურს თავს ანებებენ. ასე
მაგ. სარპულში (ვიატკის გუბ.) 20 ქალ-
ბა თანამდებობას თავი გაანება.

იმ ხმების გამო ვითომც უმაღლეს წრე-
ებში რომინკოს მინისტრად მოწვევა
ჰქონდათ აზრად, თვითონ რომინკო
აცხადებს: არავის ჩემთვის არავითარ ამის
მაგვარ წინადადებთ არ მოუბართავსო.

ვაკრობისა და მრეწველობის სამინისტ-
როსთვის მიუზმართავს მოსკოვის ქალაქის
თავს, რომ შესაფერი განკარგულებით
ქალაქლზე ნიხრი დააწესონ.

მოთავრობას აზრად აქვს სახელ. სათათ-
ბიროს სესია ომის გათავებამდე განაგე-
რობს.

ფინანსთა სამინისტროს ვანუხილავს
და შესაძლებლად უტენია მოხელეებს ჯა-
მაგირი შემდეგ ნიხრად მოემატოთ: ვინც
წელიწადში 600 მან. იღებს — 90 პრო-
ცენტით, შემდეგ ზევით მომატება თან-
და თან კლებულობს და ვინც წელიწად-
ში 3 ათასამდე იღებს მთ მხოლოდ 45
პროცენტით მოემატებათ.

უცხოეთი.

გენტრი (ბელგიაში) გერმანელებმა ფლა-
მანდისკის უნივერსიტეტი ვახ ნეს. სწავლა
ფლამანდურ ენაზე იქნება ბელგიის ლტოლ-
ვილი მთავრობა ამ საქმეს უარყოფით
უწყურებს.

ავსტრიის მინისტრ პრეზიდენტის. შტი-
ურგის მველეო, „არაბიატორ ცი-
ტუნგის“ რედაქტორი ადლერი ომის მო-
წინააღმდეგე ყოფილა და ზვის ჩამოგდ-
ბისათვის გაწეულ არაზავანდში თავის მა-
მასაც კი არ ინდობდა მამა მისი, ფრი-
დრიხ ადლერი ომის სომბრე სოციალ-
დემოკრატია.

საფრანგეთში შეუღდენით საფრანგეთ
ვერობის რკინგზის პროექტი. ამ პროექ-
ტით განუწყვეტელ მიმოსვლა უნდა სწო-
რომოდეს ბორდოლიან მილანზე, ტრიეს-
ტზე ზაგრებზე და ბუქარესტზე, ოდესამ-
დის. ამ ლიანდაგის დანიშნულება აღმო-
სავლეთთან მიმოსვლის გაადვილება იქნე-
ბა. ევროპისა და აზიის საქონელი საფრა-
ნგეთისათვის ამ გზაზე უნდა იზიდებოდეს.
ამ ლიანდაგის ბუნებრივ გაგრძელებით
ამიერ კავკასიისა და სპარსეთის ლიანდა-
გები იქნება.

როდესაც რეისტრეში გერმანიის შინ-
გან საქმეთა მინისტრს გელფერისს შეეი-
ბებია რა მიზნია რომ სახელმწიფოში
სრულიად უფლებელ ცნობილ პირებს ან
იტომრებენო, გელფერისს უბასუნიდა: სჯობს
უღანაშულონი დიტანჯენ, ვიდრე სა-
ხელმწიფო დაზარალდეს და გასკირში
ჩავარდესო.

ავსტრიის მინისტრ პრეზიდენტად ცნო
ბილ დილომატს ჰოპენლუს ნიშნავენ.

ანგარიში.

**ძირულის მდ. ჩხარბილაში ახლათ
აგაზული ხიდის აღმშენებელი კო-
მიტეისა.**

1915 წელს ოქტომბრის 10 რიცხვში ჩვენ
ქვემოთ ამაზე ხელის მამწერნი აკვანია ძი-
რულის საზოგადოებამ და დაგვავადა, რომ
აკვეტო მდ. ჩხარბილაზე გადმო-გაშლდა ბა-
ზრის შესაერთებლათ საურმე ხიდა ქვატე-
რის ბურჯისზე, ამ პირობით, რომ ჩვენზე
შეხელეუბით შეგვედგინა ხარეთ-ადრისვა,
რაც კი სწავრა იქნებოდა. ხარჯი კი საზო-
გადოებამ უნდა აეხლო თავის სურველით
ჩვენთვის და ამ რიგთ გვეხსნა შრომის, გინ-
ხის და შირანხის საზოგადოებები იმ უფილ-
რეში გაჭირებისაგან და მრავალჯვარი მოსა-
დონესა უბედურებისაგან, რასაც განადგი-
დენ დაქმდის ხიდის უქანდობის გამო.

პირველად ამ საქმეში, ცოტა არ იყოს. მე-
ტად დაგვთქვია, რადგან უფილგვარი მას-
და და მასთანვე მუშა სუდა ერთა-სამ-თ ფა-
სობს; ჩვენდა სასიხარულოთ უმეადობა გან-
ქარწულდა. საზოგადოება იყო უწერეულით
შეხვდა ამ საქმეს, რომ უფილგვარი დაბრე-
ლება გადაგვხეთ. დაგვადებულა საქმე პირ-
ნათლად შეგარეულით, დღეს უკვე მოთავდა
ძირულის ხიდა — მხოლოდ შეადგება აკლავა.

დად მაღლობს გულისაგან იმ პირებს,
რომლებიც ეეთად იხებენ და დახმარება და-
მოგვინიხს, როგორც თითონ პირადი შემო-
წარულებით აკრეფენ სხვათაგან ფულას შეტო-
ვებით.

ასიას ამ პირების: ას-ასი მანეთი პეტ-
რე უფლისასძე ნიხრამქმ, ივანე გიარტისძე
გუგულისანამ, ასანს ეფრემისძე ებასიძემ,
თიანდისში მოგაჭრე ლევან ზინაძემ; მამა
სამრადს ათა მანეთი რაქდენ ნიხრამქმ და
სეკასტი ეფრემამქმ; სამრადი მანეთი პეტრე
საფისძე გუგულისძემ და სახდრო გიარტა-
ქმ, ტრეფან უფლისასძემ ნიხრამქმ და აა-
სიდა შეუადამქმ. ხუთ-ხუთი თუმანი: დამატ-
რი ოქტ. ებასიძემ, ადექსინდრე ქველდამქმ,
განრივ ლეურსაბის ძე ებასიძემ, ოსმოდე
მანეთი: პეტრე სახუაძემ და ტარასა ბერამქმ,
სამ-სამი თუმანი: სმისონ დამამამამქმ და გა-
დაქტონ გუგულისანამ (ორთვე) სეკასტი გა-
ლანდამქმ, შელატინ გურულამ და ბიქტორ
მასთამქმ (ორთვე) მეთოდე ქათამქმ. ოცი
მანეთი: ბლატონ გუგულისანამ, ევლადამქმ ება-
სიძემ, ეფრემასში მოგაჭრე ტრეფო და და-
სი ნიხრამქმ; ლუკა გუგულისანამ, ბადო
გუგულისანამ — თუთსმეტა მანეთი: დავით თა-
ბაგარბა, ერემია ლანამქმ; ათი მანეთი: კლავა
გუგულისანამ, სპირდონ ცანამქმ, ერემდე გე-
ლამქმ, სპირონ წვერავამ, გერმანგენ სების-

კერამქმ, ირავლა სხილანქმ, საურში მოგაჭრე
ადექსი სეჭუამ, სიკო მანგაძემქმ, თბლისში
მოგაჭრე ვასო მთიანუაძემ; ცნრა მანეთი: სა-
ურში მოგაჭრე გუგუტა ვაფანგაძემ, რვა
მანეთი: შელეთ ვაღანდამქმ; სეთი მანეთი:
მალაქია ნიხრამქმ, ერემდე ებასიძემ, და-
დამქმ მკაჭარანამ; სამი მანეთი: სანდრა
ვაღანდამქმ, სოლომონ განკნელამქმ, კირილე
თახუკაშვილამქმ, ოსინიმე ებასიძემქმ; ორი მ-
ნეთი: ტ. ორგი ლანამქმ, უფილ ნიხრამქმ,
ავანთე ტეტიშვილამქმ, სპირდონ გუგულისძე
მა, ნიკოლოზ ქურდამქმ, ასთიმონ ვაღანდა-
ქმ; მანეთი ნახევარი: ოსინიმე მასთამქმ.

თითო მანეთი: ბ. მალაქელიძემ, ვ. ჯანკო-
ტამქმ, მ. სარატოვილამქმ, ე. ფანგარამქმ, ს.
ციციშვილამქმ, ა. ტეტიშვილამქმ, ე. თაბაგარ-
მა; ათა მანეთი: ა. მამუკელამქმ, ა. მალაქე-
ლიძემ, ვ. კურტანიძემ, თითო ანახი: ა. მამ-
უკელამქმ, ო. ტორავაშვილამქმ.

აკრეფენ დად მაღლობს უძღვის კომი-
ტეტი შემდეგ პირებს: ეფრემის ბოქაქლს
ამბარქმე აკოფოვს და შრომის საზოგადოე-
ბის მამასანდისის ნიკოლოზ სანამქმ, რომელ
მამდ თავისი განკარგულებით სხვა და სხვა
პირებისაგან შეკრება და გადმოგვტა 155 მ.
და 81 კამაია.

ასანს ეფრემისძე ებასიძემ რომელმაც
აკრეფენ შეკრება 170 მან და 91 კამა-
ტრეფან უფლისასძე ნიხრამქმ, რომელ-
მაც შეკრება 182 მან. და 70 კამა. ად სა-
რატოვილან და ერემდე ებასიძემ წარმო-
დგინდეს შემოსული ფული 29 მანეთისა და
58 კამაიისათვის, პეტრე გუგულისძემ, განრი-
ვ ებასიძემ, პეტრე ნიხრამქმ და ივანე
ბეჭელისანს, რომელმაც გაუადული სიმინდის
(ფუთზე თითო შავი) მოგებინა გადმოგვე-
ტეს შეიდასი მანეთი; შრომის შეინახველ-
გამსესებელ ამხანაგობას რომელმაც წლიური
მოგებიდან გადმოგვტა 50 მანეთი: ძირულის
„სასლესო დუქანს“ გამგეობას — გადმოგვე-
ტა შეკრებილი 91 მანეთი; — დადაძის სეუ-
ლის საზამთარისათვის, — გადმოგვეტა 55 მანე-
თი; ილიძის საზამთარისათვის 43 მან. და
35 კამა.

სულ შეიკავდა 2806 მანეთი და 35 კა-
მაია.

მუშაობის ხარისხის მაჩვენებელი შრომის მდ. შორსოლაქების საგაზალო

აბანო მდებარეობს მდ. შორსოლაქების მდინარეში და, როგორც ნამდვილ გამოირკვა, ტრენავს მრავალ სხვადასხვაგვარ ავთომოლობას: ქარებს (რეგულატორებს), სხვადასხვაგვარ მუშებს, საემანვილოს, ნერვების სისტემებს, ჩაყოლილ ციგებს (მაღარებს), კუბის ტვივებს, ვენერულ ავთომოლობას, ეგვიპტის, სისიენის და სხვა. წყალი მიიღება ცივი და თბილი. ხრეხილში იმყო- ვება მდინარეში, სადაც მდებარეობს შუაშლია მიზართოს დარკებისათვის. არის სუფთა აბანო- თარი ვანები, სუფთა ზინა და სასმელ-საგემელი. ფსები ყოველთვის ძლიერ ზომიერია, აბანო- მდებარეობს სადგურ „სურინა ვაღში“. ხრეხილში სადგურია მატარებლის გასაჩერებლათ. სად- გურიდან 150 სანთია აბანომდი. ქუთაისის სადგურზე მოითხოვეთ ბილეთები სადგურ ხრესლის „სტაციო სერნა ვაღში“. ქუთაისიდან მატარებელი ვაღის დლით და ბრუნდება სადამოობით. თ.
--

ავთომოლოზი სუს უნაჭით

დიდი დროის დაკარგვისა და თავიანთი სენის უშედეგო წამ-
ლობის მიგეერ ამებათ გამოვანილია პროფეს. მორნის მიერ
ახალი საშუალება, რომელიც მეცნიერულათ არის შემზადებ-
ლი და ავთომოლოზი სრულეობით კურანეს მოკლე დროში ამ სე-
ინსაგან. ეს საშუალებაა **ბლენიოლოლი** პროფესორ მორნისა.
ბლენიოლოლი შესდგება ახალ უკანასკნელთ გამოვანილულ ქიმიურ ელ-
მენტებისაგან და საიქიმო პრაქტიკაში საზოგადოების დიდი ყურადღე-
ბითქია, როგორც რადიკალურმა გამოკრებებლმა საშუალებამ ქრონი-
კულ სუსუნატისა, ტულობისა, კაქერისა და შარდის ბუშტის ანთებისაგან.
პროფ. მორნის **ბლენიოლოლი** რადიკალურათ სპობს გონორეის ბაცი-
ლებს, რა სიღრმემდისაც უნდა იყოს სხეული ჩამჯდარი; ბლენიოლოლი
ახდენს შარდის ბუშტის დენიფექციას და მალე სპობს სიმწვევებს, ტვი-
ვილებს, ტენას და სრულეობით ვანუთავებს სუსუნატის სენით მოდებულ
სხეულის ნაწილებს. ყველანამ ვანურეველათ სქესისა, ვინც კი შეპყრობილი
არის ამ სენით ვალდებული არიან იხანონ „**ბლენიოლოლი**“, როგორც
ერთადერთი საშუალება გონორეი — სუსუნატისაგან გასათავისუფლებლათ.
ამ საშუალებით მორჩენილ სხეულმა შეორეთ აღარ განაზღვდება. კლინი-
კურ საავთომოლოზში გამოკვლევით დამტკიცებულა, რომ ბლენიოლო-
ლი დასაწყისშივე სპობს სუსუნატისაგან წარმომდგარ შედეგებს. რადიკა-
ლური მოქმედება ბლენიოლოლისა დამოწმებულია მრავალ კლინიკასა და
საავთომოლოზში.

ბლენიოლოლი იყილება ქუთაისში მხოლოდ ქუთაისის განყოფილებაში
„საქიმო პრაქტიკულ ლაბორატორიისა“ **პ. შავარაშვილის საზო-
თიანო ბაღაზიში**. გინეზიის ქენა, თეატრისპირდაპირ,
ფასი ერთი კოლოფის 3 მან. და 55 კ. სრული გათავისუფლებისათვის
საქირა 3 — 5 კოლოფი.

კოპალიაქული გროვარა იზავანება უზანსოთ.

ბ. კოლეგოვი იტეობისება: „თქვენს პრეზარტის „ბლენიოლოლის“
სმარების შემდეგ სრულეობით გათავისუფლდა სენისაგან, რისთვისაც
გულიად მაღლობას უჭირავთ, ყველა ჩემს საწიხოს ვურჩევ მამარ-
თის ამ საშუალებას; რადგანც ბლენიოლოლის მომანაქს სრული
სისადე სხვა დანარჩენი საშუალებებისა, რომელიც კი ვისმარე წამლობის
დროს ცუდით მოქმედებდეს და ვერც სრულეობისაგან გასათავისუფლეს.
თქვენს ვერგვალესი **ია ნ. კოლეგოვი**.
ქ. ბეტროვსკი სირ-დარის ოლქი. 9 (წელიერა)

ქილან დაიხარვა 2799 მანეთი და 77 კა-
მაია — ხალდათ გეგმეს კადემ ს. მქეთი და
58 კამაია:

პროფესორი
პეტრე გუგულისძემ
ესტრე გებრამქმ, ასთიმონ ვაღანდა-
ქმ, სინამდვილეს ამ ანგარაშისა ვეიწმეა
შრომის საზოგადოების მამასანდისი — სანამქმ

რედაქტორი **ი. ცინცაძე**.
გამომცემელი ამხან. „**საგარეო**“

რკინის გზის მიმოსვლა.
(დრო აღკვლობრივი ნახევრები).

ქ. ქუთაისის მოდის.	
თვითილიდან — დილის —	7 ს. 25 წ.
— საღამო —	8 ს. 50 „
ბათომიდან — დილისით —	12 ს. 40 „
— ღამის —	2 ს. 20 „
ფოთიდან — დილის —	10 ს. 26 „
ტყობულიდან — საღამოს —	7 ს. 00 „
შორანიდან — დილის —	9 ს. 24 „
ქ. ქუთაისიდან ვაღის	
თვითისისკენ — დილის —	11 ს. — „
— ღამის —	12 ს. 15 „
ბათომისკენ — საღამოს —	7 ს. 3 „
— დილის —	5 ს. 55 „
ფოთისკენ — დილის —	4 ს. — „
ტყობულისკენ — დილის —	8 ს. 13 „
შორანისკენ — დღით —	5 ს. 18 „

**გამოცდილი მასწავლე-
ბელი**

სტუდენტი ამხანაგებს მოწაფეთ ვეუ-
ლა სასწავლებლისთვის სედიმისა-
წლომ ფასებში.
მისამართი: ვაზ. „სამშობლოს“ რედ.

გამოცდილი მასწავლე-
ბელი